

МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ СТІНОК ОЧНОЇ ЯМКИ У НОВО-НАРОДЖЕНИХ ЛЮДИНИ

А.О.Лойтра, А.А.Шкробанець

Кафедра анатомії людини (зав. – д.м.н. Б.Г.Макар) Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці

Комплексні дослідження закономірностей раннього розвитку очної ямки та її вмісту дають змогу встановити особливості зв'язку органогенезу з ембріофізіологією та природженою патологією органа зору [1]. Очна ямка новонароджених характеризується незавершеністю як анатомогістологічної будови стінок, так і диспропорцією між розмірами ямки та її органів. Незавершеність будови стінок очної ямки, які межують з приносними пазухами, зумовлює взаємне поширення запального процесу. Морфологічні дослідження становлення і синтопії кісткових структур стінок очної ямки та її морфометричні показники в різні вікові періоди мають не тільки теоретичне, але й практичне значення. Вони можуть використовуватися при розробці відновлювальних операцій у ділянці очної ямки. Крім того, є необхідність детального вивчення анатомічної мінливості в межах норми, щоб при наявності індивідуальних анатомічних особливостей структури або розташування органа дитячі офтальмохірурги могли опиратися більше не на інтуїцію чи досвід, а на науково обгрунтовані дані [2].

Мета дослідження. Вивчити морфометричні особливості будови і топографо-анатомічні взаємовідношення кісткового остова стінок очної ямки.

Матеріал і методи. Дослідження проведено на 10 препаратах новонароджених людини методами звичайного і тонкого препарування за допомогою мікроскопа МБС-10 та морфометрії.

Результати дослідження та їх обговорення. У новонароджених стінки очної ямки в основному сформовані, але мають кістково-хрящову або кістково-сполучнотканинну структуру. Бічна половина надочнямкового і латеральні дві третини підочнямкового країв гострі. Надочнямковий отвір знаходиться на відстані 1,8-2,1 мм

від присереднього краю очної ямки. Лобова борозна не диференціюється. Діаметр надочнямкового отвору становить 0,5-0,8 мм. Підочнямковий отвір, діаметром 2,0-2,3 мм, розташований на 3,7-4,0 мм від підочнямкового краю. Вертикальний розмір входу в очну ямку становить 17,5-19,0 мм, а горизонтальний – 21,0-24,8 мм.

Найбільш вираженою є верхня стінка очної ямки, яка представлена краніально опуклою очноямковою частиною лобової кістки і недорозвиненим малим крилом клиноподібної кістки. Поперечний розмір очноямкової частини лобової кістки переважає над передньозаднім. На її очноямковій поверхні ямка слізної залози майже не визначається. Довжина малих крил дорівнює 25,0-27,0 мм, а найбільший їх поперечний розмір біля тіла клиноподібної кістки досягає 6,0-8,0 мм. Шов між очноямковою частиною лобової кістки і малим крилом макроскопічно не визначається.

Медіальна стінка очної ямки без чіткої межі переходить у нижню стінку, завдяки чому конфігурація очної ямки майже тригранної форми. Вона утворена відносно широким лобовим відростком верхньої щелепи, слізною кісткою та очноямковою пластинкою решітчастого лабіринту, яка своїм заднім краєм примикає до тіла клиноподібної кістки. Найбільша ширина лобового відростка досягає 3,0 мм, висота – 11,0-12,0 мм. Чітко визначається його передній слізний гребінь. Ширина слізної кістки становить 3,0-3,2 мм, а висота – 10,2-11,4 мм. Добре виражений виступ її заднього слізного гребеня. Ямка слізного мішка має овальну форму і витягнута вертикально. Її найбільший поперечний розмір дорівнює 2,0-2,5 мм, вертикальний – 8,0-9,0 мм. Особливістю очноямкової пластинки решітчастого лабіринту новонароджених є те, що вона має в основному хрящову будову, а висота переважає над довжиною.

Більша частина нижньої стінки утворена очноямковою поверхнею верхньощелепної кістки та одноіменною поверхнею виличної. У дорсальній частині нижньої стінки знаходиться підочноямкова борозна, яка прямує в одноіменний канал.

Достатньо розвинутою є бічна стінка очної ямки, яка утворена в основному очноямковою поверхнею великих крил клиноподібної кістки. Верхня та нижня очноямкові щілини відносно широкі, довжина верхньої – 10,0-15,0 мм,

нижньої – 20,0-23,0 мм. Отвір зорового каналу розташований біля медіальної стінки очної ямки, його діаметр становить 2,5-3,0 мм. Відстань між зоровими отворами дорівнює 14,0-18,0 мм.

Висновок. Визначені морфометричні параметри можуть бути використані як основа для порівняння при вивченні попередніх та подальших етапів розвитку очної ямки.

Перспективи наукового пошуку. Важливо вивчити морфогенез стінок очної ямки в пренатальному періоді онтогенезу людини.

Література

1. Тихончук Ю.С., Шаповалова Е.Ю. Закономерности развития тканей глаза и его вспомогательного аппарата в раннем эмбриогенезе человека // *Матер. междунар. конф. "Структурные преобразования органов и тканей на этапах онтогенеза человека в норме и при воздействии антропогенных факторов."* – Астрахань, 2000. – С. 207.
2. Яценко В.А., Горленко О.В., Кузьяк Н.Б. Анатомічні особливості щелепно-лицевої ділянки та їх урахування при хірургічних втручаннях // *Матер. міжнар. симп. "Принципи пропорції, симетрії, структурної гармонії та математичного моделювання в морфології"*. – Вінниця, 1997. – С. 234-236.

МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ СТІНОК ОЧНОЇ ЯМКИ У НОВОНАРОДЖЕНИХ ЛЮДИНИ

А.О.Лойтра, А.А.Шкробанець

Резюме. На 10 трупах новонароджених вивчена структура стінок очної ямки, морфометричні показники її отворів, щілин, каналів. Результати дослідження доповнюють існуючі дані, які можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях та у практиці дитячих офтальмохірургів.

Ключові слова: очна ямка, новонароджений, людина.

THE MORPHOMETRIC PARAMETERS OF THE WALL OF THE ORBIT IN HUMAN NEONATES

A.O.Loitra, A.A.Shkrobanets'

Abstract. The structure of the walls of the orbit, the morphometric parameters of its apertures, fissures, canals, have been studied on 10 corpses of newborns. The results of the research supplement the existing data that may be used in further scientific studies and in the practice of pediatric ophthalmic surgeons.

Key words: orbit, neonate, human.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Надійшла в редакцію 23.02.2005 р.

© Польова С.П.

УДК 618.1-002.5-07:617.55-072.1

ДІАГНОСТИЧНА ЦІННІСТЬ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЯВЛЕННІ ТУБЕРКУЛЬОЗУ ЖІНОЧИХ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ

С.П.Польова

Кафедра акушерства і гінекології з курсом дитячої та підліткової гінекології (зав. – проф. О.М.Юзько) Буковинського державного медичного університету, м.Чернівці

Проблема туберкульозу в Україні становить національну небезпеку серед репродуктивного населення [1, 2]. Наслідком туберкульозного

ураження геніталій у жінок є порушення репродуктивної функції: первинна безплідність (Бп) – у 82,2%, вторинна Бп – 17,8% [3, 4]. Однією з